

5. VASTSTELLEN VAN DE INTERIM-NOTA 2004 (bijl.nr.234)

De VOORZITTER: Ik heb begrepen dat de Interimnota genoegzaam in de commissies is behandeld, met uitzondering van de commissie bestuur en middelen waar men na uitgebreide behandeling heeft gezegd dat het karakter van de nota zodanig is dat het een bespreekpunt moet zijn.

Mevrouw VAN DEN BERGH: Mijnheer de voorzitter. De boodschap die wij aan het college naar aanleiding van de Interimnota willen meegeven is: college, houdt u aan uw woord. Ik wil voor enkele van de onderwerpen die al uitgebreid in de commissies aan de orde zijn geweest nog eens de aandacht vragen, omdat wij van het college willen weten op welke manier het hiermee denkt om te gaan.

Voor wat betreft de economische ontwikkeling blijkt dat de organisatie niet in staat is de ambities die wij op economisch gebied hebben, vooral ten aanzien van de werkgelegenheid, uit te voeren. Wij vinden dat zorgelijk. Wij hebben vele plannen op dit terrein en nu moet ineens worden geconstateerd dat de organisatie het niet aan kan. Wij willen weten hoe de wethouder dat ziet, juist omdat wij de economische ontwikkeling en de werkgelegenheid voor Dordrecht zo belangrijk vinden. In de ontwikkeling van de Zeehaven zijn vele miljoenen geïnvesteerd en nu krijgen we te horen dat de zaak vanwege de milieunormen plat ligt. Dat kan toch niet zo zijn? Shipping Valley kan toch geen "Valley of broken dreams" worden?

Mevrouw DE SMOKER-VAN ANDEL: In de commissie bestuur en middelen noemde uw fractie het "Sinking Valley".

Mevrouw VAN DEN BERGH: Dat kan wel zo zijn, maar wij willen absoluut niet dat het een "Valley of broken dreams" wordt. Wij willen dat op korte termijn maatregelen worden getroffen om de zaak weer vlot te trekken. Dat betekent dat wij willen weten welke mogelijkheden er op korte termijn zijn, wat nog wel kan en waar zo snel mogelijk aanpassingen moeten worden aangebracht. De wethouder heeft gezegd dat een plan van aanpak in de maak is, maar wij vinden dat een ambtelijke benadering van een dringend probleem. Wij willen weten op welke termijn er iets gaat gebeuren. We kunnen de Zeehaven toch niet laten zoals zij nu is?

Mevrouw DE SMOKER-VAN ANDEL: Aan welke termijn denkt u zelf?

Mevrouw VAN DEN BERGH: Voor het eind van het jaar.

Mevrouw DE SMOKER-VAN ANDEL: Dat is wel heel ruim.

Mevrouw VAN DEN BERGH: Het moet heel snel gebeuren en er moeten ook onmiddellijk activiteiten aan worden vastgekoppeld, het moet niet alleen bij een theoretisch verhaal blijven.

Mevrouw DE SMOKER-VAN ANDEL: Dit is wel een halfjaarlijkse rapportage. Het college heeft in juni geconstateerd dat het niet goed ging. Met de uitspraken van de provincie daar bovenop is dat geen constatering meer, maar een gegeven. Als u het college tot aan het eind van het jaar de tijd geeft, gaat u wel erg ruim om met uw gebroken hart.

Mevrouw VAN DEN BERGH: Gebroken harten hebben tijd nodig. Laat ik het dan zo zeggen: voor begin december, maar dan ook met maatregelen om de toestand onmiddellijk weer vlot te kunnen trekken. Wij zouden ons ook kunnen afvragen of onder deze omstandigheden verder investeren in de Zeehaven nog wel verantwoord is. Ik vind dat we niet het idee moeten krijgen dat alles voor niets is geweest.

De heer KATIF: Bent u het met mij eens dat wij in het verleden voor wat betreft de werkgelegenheid de verkeerde keuzen hebben gemaakt? In 2002 heb ik bij de behandeling van de Kadernota gezegd dat wij met een aantal landen in Azië niet kunnen concurreren en wij op laaggeschoold werk mikken. Vindt u dat....

Mevrouw VAN DEN BERGH: Ik wil nu geen discussie voeren over werkgelegenheid en over de vraag of we al dan niet goed hebben geïnvesteerd. Het gaat er mij om dat we in de Zeehaven hebben geïnvesteerd en het aanvankelijk kansrijke projecten waren die ook door het rijk en de provincie werden ondersteund. Het kan toch niet zo zijn dat dit ineens niet meer kan, omdat milieunormen in

de weg staan. Dit zou men toch van tevoren moeten hebben zien aankomen. Als je een Zeehaven ontwikkelt, moet je toch weten wat de milieunormen zijn. Wij willen daarover duidelijkheid en de vraag of we andere dingen hadden moeten doen moet op een ander moment worden gesteld. Ik heb het nu over de Interimnota die afwijkingen van beleid constateert.

De heer KATIF: Mijnheer de voorzitter. Ik wilde interrumperen, maar dat lukt mij gewoon niet.

Mevrouw VAN DEN BERGH: Ik ga nu verder, want wij houden van tempo.

De VOORZITTER: De heer Katif heeft de gelegenheid tot het stellen van vragen, maar dan wel in het kader van de Interimnota.

De heer KATIF: Ik heb mevrouw Van den Bergh naar aanleiding van haar opmerking over "Sinking Valley" gevraagd of zij het met mij eens is dat wij in het verleden met betrekking tot Shipping Valley de verkeerde keuzen hebben gemaakt.

Mevrouw VAN DEN BERGH: Ik heb daarop geantwoord dat ik daarop niet inga, omdat dat nu niet aan de orde is. Ik wil alleen weten hoe snel een en ander is te repareren.

Over de wijkeconomie was de wethouder aanvankelijk zeer enthousiast, hij vond dat het belangrijk was. Wij lezen nu in de Interimnota dat de visie op de wijkeconomie voorlopig nog niet is te verwachten.

Een woord dat bij de afwijkingen van de beleidsresultaten in 2004 veel voorkomt is het woord "vertraging". Onze vraag is of wij nog wel kunnen waarmaken wat wij hebben afgesproken.

Het innovatietraject is uitgebreid in de commissie aan de orde geweest, maar wij maken ons nog steeds zorgen over de bezuinigingen op de innovatieprojecten en dan vooral voor wat betreft het personeel. Bij de behandeling van de Kadernota zag de wethouder personeelszaken voor wat betreft het halen van de doelstellingen het zonnetje nog schijnen, maar zijn reacties in de commissie bestuur en middelen hebben ons ernstig teleurgesteld. In de optiek van de wethouder is er geen harde taakstelling van 100 fte's minder in 2007, maar is sprake van veel mobiliteit onder personeel en een toename van het inhuren van externen. Zoëven hoorden we nog dat door de ontwikkelingen in de Drechtsteden het zeer waarschijnlijk is dat ook op dat terrein voor onze ambities een prijs in de vorm van vele ambtenaren moet worden betaald. De wethouder geeft op geen enkele wijze een reflectie op hetgeen wij ons als taak hadden gesteld, namelijk meer doen met minder, ook kwalitatief. Wij willen van de wethouder weten hoe hij dat op de lange termijn ziet.

Wij kunnen niet terugvinden of ten aanzien van de doorstroming van allochtone werknemers en vrouwelijke medewerkers in het ambtelijk apparaat sprake is van een afwijking en dan met name in de hogere functies. Ook hierover zijn afspraken gemaakt.

Terugkomend op de bezuinigingen: ook Bureau Berenschot heeft gezegd dat het de natuurlijke reflex van de gemeenten op de bezuinigingen is de tarieven van hun dienstverlening te verhogen en niet te bezuinigen op de eigen ambtelijke apparaten. Als van de instellingen wordt verlangd dat wordt bezuinigd en daarbij ook nog eens wordt verlangd dat de kwaliteit op peil blijft, zal de gemeente het goede voorbeeld moeten geven en de toon moet zetten voor wat betreft de manier waarop dat moet worden gedaan.

Tot slot heb ik een opmerking over het onderwijs. Nog steeds is er geen zicht op de manier waarop de onderwijsvernieuwing vorm moet krijgen, terwijl dat een voorwaarde was voor wat betreft de budgetten voor het Leerpark. Wij willen dat ook deze afspraak wordt nagekomen.

Wij weten dat de Interimnota bedoeld is om afwijkingen te melden, waarvan wij er een aantal hebben genoemd, maar er zijn natuurlijk ook zaken die goed gaan en die op schema liggen, zoals het handhavingsbeleid waarbij ten aanzien van de gebruiksvergunningen sprake is van een inhaalslag. De PvdA-fractie wil dat het college zich aan zijn woord houdt en doet wat wij hebben afgesproken. Tegen dit college in deze samenstelling kan ik met gerust hart zeggen: een man, een man, een woord, een woord en sta ervoor.

De heer VAN DER KRUIJFF: U hebt wel stevige taal uitgeslagen, maar ik wil graag van u horen of u per saldo tevreden bent met de voortgang die het college heeft gemaakt.

Mevrouw VAN DEN BERGH: Buiten de punten die ik heb genoemd en die voor de economische ontwikkeling van groot belang zijn, de taakstelling op de bezuinigingen in het apparaat en de vertragingen.

De heer POLS: Mijnheer de voorzitter. Wij praten vandaag over de Interimnota. De opmerkingen die mevrouw Van den Bergh heeft gemaakt wijzen in dezelfde richting als de opmerkingen die ik wil maken. De economische ontwikkeling in deze stad blijft problematisch. Toen ik vanmorgen de krant voor mij kreeg, moest ik tot twee keer toe mijn ogen uitwrijven toen ik las op welke manier door een ambtenaar over onze winkeliers in de stad wordt gesproken. Ik vind dat jammer. Wij zijn van mening dat de werkgelegenheid de smeerolie van de gemeente is en daaraan hard moet worden gewerkt. Het schrijven van dit soort verhalen doet geen goed. Ik zou de wethouder dan ook willen vragen hiervan afstand te nemen.

Verder zou ik willen dat het college aangeeft op welke manier het de economie een impuls wil geven en wanneer daarvoor het plan van aanpak is te verwachten.

Over de ontwikkelingen rond de Zeehaven zijn ook wij ongerust, vooral voor wat betreft de geluidsbelasting. Ik heb het rapport van de Raad van State er nog eens op nagelezen en van de uitspraak word je bepaald niet vrolijk, vooral niet voor wat betreft de verdediging van de provincie. Ik denk dan: jongens, jongens, welke rekenmeesters zijn hier bezig geweest? Of zijn het dezelfde rekenmeesters die zich hebben beziggehouden met de busbaan in Sterrenburg? Als we op deze manier doorgaan, zullen alleen nog maar zeilboten aan de kade kunnen aanleggen en krijgen we niet de werkgelegenheid die we zo graag willen. Ik hoor graag van de wethouder van milieu wat zijn plan van aanpak is en wanneer hij denkt ons op dit punt duidelijkheid te kunnen verschaffen. Ik denk dat ten aanzien daarvan snelheid geboden is.

Wij zien bij het product stadsontwikkeling een fors tekort ontstaan. Op mijn vraag hiernaar in de commissie bestuur en middelen is mij medegedeeld dat de bezuiniging was gehaald en dat het overschot onder de projecten zou worden verdeeld. Ik begrijp niet dat dit nog niet is gebeurd. Boekhoudkundig zal het wel kloppen, maar als een dienst achterblijft moet hij daarop worden gewezen. Mijn fractie heeft het idee dat het tekort geen € 1,5 miljoen is, maar € 0,5 miljoen.

Bij het innovatietraject zien we dat vele projecten vertraagd zijn en dat de bezuinigingen worden gehaald, omdat fte-plaatsen niet worden ingevuld. Dat was nu juist niet de bedoeling van het innovatietraject, onze bedoeling was dat we slimmer zouden gaan werken, maar dat mis ik in deze nota. Ik zou graag zien dat daaraan sturing wordt gegeven. Laten we anders het woord "innovatie" schrappen en het gewoon bezuinigen noemen.

De heer KATIF: U zegt dat de innovatieprojecten niet naar uw tevredenheid zijn. Hebt u een alternatief? Een bedrag van € 4,5 miljoen is niet gering.

De heer POLS: Door het woord "innovatie" te gebruiken is bij de raad de verwachting gewekt dat we het op een andere, een innovatieve, manier zouden doen en dat mis ik in de voorstellen. Er wordt gewoon bezuinigd door het niet invullen van fte-plaatsen en dat vind ik jammer.

De heer KATIF: Kan ik uit uw woorden deduceren dat de bezuinigingen die we hebben afgesproken in 2005 niet gehaald zullen worden?

De heer POLS: Dat zeg ik niet. Ik zeg dat de bezuiniging wel wordt gehaald, maar op een andere manier.

Tot slot wil ik nog iets zeggen over het personeel. Mevrouw Van den Bergh heeft aangegeven dat sprake zou moeten zijn van een afname van het personeelsbestand. Ik denk dat het naar onze burgers toe belangrijk is te laten blijken met minder personeel hetzelfde werk te kunnen doen, omdat wij de burgers dat ook hebben beloofd. Ik zie dat nu niet gebeuren en ik zie het meer de andere kant opgaan. Ik constateer dat we een bedrag van € 155.000,- extra moeten uitgeven aan personeel dat boventallig is. Ik zou het college willen vragen bij de behandeling van de begroting aan te geven op welke manier het denkt deze bezuiniging alsnog te halen.

Mevrouw DE SMOKER-VAN ANDEL: Mijnheer de voorzitter. Wij constateren met vreugde dat dit een halfjaarlijkse rapportage is waarvoor wij in de commissie hard hebben geknokt. Onze waardering hiervoor. De omschrijving in de nota "een greep uit de kas door het rijk" wekt de indruk dat met populistisch taalgebruik de nadruk moet worden gelegd op een actie vanuit Den Haag. Wij vrezen echter dat het niet de laatste actie zal zijn.

Wij klagen ach en wee dat het rijk een bedrag van € 3,7 miljoen van ons terugvordert, terwijl de laatste jaren tegen de tijd dat de jaarrekening werd vastgesteld of aan het eind van het jaar onverwacht miljoenen euro's onze kant op kwamen, die - helaas zonder enige vorm van discussie - automatisch in onze algemene reserve werden gestort. We moeten niet jammeren, dit is een gegeven en "all in the game".

Kijkend naar de financiële afwijkingen zetten wij onze vraagtekens bij de technische post van € 1 miljoen kostenplaats stadsontwikkeling. De discussie hierover in de commissie heeft er niet toe bijgedragen dat hierover meer duidelijkheid is ontstaan. De opmerking van de heer Pols hierover is bij ons blijven hangen, in onze eigen woorden vertaald is dat de vraag of de sector Stadsontwikkeling eigenlijk wel met innovatie bezig is volgens de manier die het college doet voorkomen. Wij constateren dat deze afwijking niet is gerapporteerd aan de raad en wij zijn zeer nieuwsgierig naar de motivatie, want kennelijk zijn in dat geval dan aan de sector SO de verkeerde innovatiemaatregelen voorgelegd. Wij hebben gisteren in de commissie bestuur en middelen kennis kunnen nemen van het antwoord van de wethouder van financiën op deze vraag en het was interessant te horen welke reacties hierop werden gegeven. De één denkt dat we € 1 miljoen minder tekort hebben en de ander leest het weer anders. Met andere woorden: het antwoord is naar twee kanten uit te leggen en dat is jammer. Wij vinden het onbegrijpelijk dat de sector eind april nog niet op orde was en dit administratief nog niet goed was verwerkt, terwijl we eind april al bijna een jaar met het innovatietraject bezig waren, omdat we eerder zijn begonnen dan 1 januari 2004.

De andere grote tegenvaller komt voor bij het product bestuursondersteuning. Ik noem juist dit product, omdat het hierbij gaat om één van de weinige structurele tegenvallers, namelijk jaarlijks een bedrag van € 300.000,-. Uit de cryptisch omschreven toelichting maken wij op dat dit te maken heeft met bovenformatief personeel dat niet projectmatig wordt doorbelast. Aan de andere kant zien wij echter een bedrag staan van € 1,3 miljoen aan inhuur van derden. Als we deze bedragen met elkaar vergelijken, vinden wij dat buiten proporties. ECO-Dordt is dan ook zeer benieuwd naar de uitslag van het onderzoek dat over het inhuren van derden wordt ingesteld. U zult wel begrijpen dat wij daarnaar om andere redenen benieuwd zijn dan het college.

Voor wat de beleidsresultaten in 2004 betreft baart het stadsprogramma Leerpark ons zorgen. Wij hebben al meer gezegd dat met de onderwijsvernieuwing wel de nodige voortgang wordt gemaakt, maar dat niet kan worden gezegd dat sprake is van een goed en systematisch inzicht daarin. In de nota staat hierover dat versterking van projectmatige aansturing noodzakelijk is. Bij agendapunt 20 wordt onder andere voor 2004 een krediet gevraagd van € 410.000,- voor het programmabureau Leerpark, dus voor één jaar. Wij vragen ons oprecht af wat voor dat geld wordt gedaan en wij zullen daarvan zeker een punt maken als de jaarrekening aan de orde is.

Enkele sprekers voor mij hebben terecht geconstateerd dat de economische ontwikkeling stagneert. De ontwikkeling van de Zeehaven is met name vanwege de geluidsproblematiek zorgelijk te noemen. Wij vragen het college niet wat het hieraan denkt te doen, wij constateren gewoon een milieumisser. Alles bij elkaar opgeteld zijn we nu al de grens gepasseerd en wij vinden dat de ondernemers hiervan niet het kind van de rekening mogen worden. Er zal dus, niet eind december, maar over een maand, een plan van aanpak of een voorstel voor moeten liggen over wat er staat te gebeuren. Het Zeehavengebied is één van onze grootste leveranciers voor de werkgelegenheid. Het zou prettig zijn als in de toekomst bij de Interimnota ook een tussenstand wordt gegeven van de werkgelegenheid op zich. In deze computertijd moet men met één druk op de knop toch in staat zijn cijfers rond werkgelegenheid en werkloosheid te produceren?

Ik wil op het antwoord over de Zalmsnip inhoudelijk niet ingaan. Ik constateer alleen dat met 2600 leegstaande woningen in Dordrecht geen sprake is van woningnood. Waarover praten we de komende jaren dan nog als het gaat om het bouwen van woningen?

Ik wil tot slot nog even terugkomen op het kiezen, sturen en verantwoorden. In de commissie hebben wij ook aandacht gevraagd voor de opmerkingen en kanttekeningen van de accountant die jaarlijks bij het jaarverslag worden gevoegd. Het zou naar ons idee de commissieleden en uiteindelijk de raadsleden helpen als zij, als daartoe aanleiding is en het uitvoerbaar is, ook over de voortgang van dergelijke acties worden geïnformeerd, zoals dat in het vorige jaarverslag ten aanzien van de debiteurenadministratie en het Havenbedrijf is gebeurd. Het is niet onze bedoeling van dit dunne boek een lijvig rapport te maken, maar soms verdienen bepaalde punten net iets meer aandacht dan één keer per jaar.

De heer VAN DER KRUIJFF: Mijnheer de voorzitter. Aan het begin van deze raadsperiode hebben wij als raad gezegd dat de handen uit de mouwen moesten worden gestoken, dat er genoeg plannen waren gemaakt en die plannen maar eens moesten worden uitgevoerd. Het is mooi te zien op hoeveel ambitieuze programma's en beleidsterreinen de gemeente Dordrecht volop actief is en het is op zich verheugend dat we maar een dunne Interimnota hoeven te bespreken, want een Interimnota is een afwijkingennota die niet al te dik moet zijn. In de nota staat een aantal items waarvan sprekers voor mij hebben gezegd dat zij zorgwekkend zijn, zoals op het gebied van de economie en de Zeehaven. In de commissies is hieraan al aandacht besteed en ik wil daarop nu dan ook niet inhoudelijk ingaan, het zou slechts een herhaling worden.

Zoals de zaken er nu voorstaan kan de fractie van het CDA per saldo tevreden zijn, waarbij het helpt dat we dit jaar een extra dividenduitkering van Eneco mogen ontvangen. Links en rechts moeten accenten worden gelegd, maar wij hebben in de commissies te horen gekregen dat ofwel logische verklaringen zijn te geven voor de afwijkingen ofwel adequate maatregelen zullen worden genomen. Het is een beetje gemakkelijk elke afwijking hier nog eens opnieuw neer te zetten en met een hoop retoriek aan te geven dat nu echt actie nodig is. Natuurlijk is actie nodig, maar wij hebben in de commissie geconstateerd dat het college dat inziet en ook daadwerkelijk actie zal ondernemen.

Ik wil hier in de raad toch nog eens de aandacht vragen voor twee voor ons politiek belangrijke zaken, omdat deze onderwerpen naar ons gevoel in de commissie enigszins zijn blijven hangen. Eén van de punten is de vraag of het college op koers ligt met het scheppen van passende werkgelegenheid voor onze Dordtse werkzoekenden. Ik heb daar in de commissie naar geïnformeerd waarop de wethouder aangaf niet met zekerheid te kunnen zeggen of dat het geval was. Hij kon op dat moment niet zeggen of er al geteld was en sprake was van een afwijking, maar hij zou ons daarop een antwoord geven. Toen ik daaraan later nog eens terugdacht, kwam ik tot de conclusie dat het eigenlijk toch wel zorgwekkend is als niet kan worden aangegeven of we wel de goede banen scheppen in onze stad, terwijl werkgelegenheid toch één van onze topprioriteiten is. Hopelijk weet hij nu meer. Het beleidsterrein staat bij onze fractie hoog op de agenda en ik hoop vandaag hierover het nodige te horen.

Mevrouw DE SMOKER-VAN ANDEL: Op dat punt bent u dus niet tevreden.

De heer VAN DER KRUIJFF: Ik ben er alleen niet tevreden over dat ik het antwoord niet heb gekregen. Of ik over de inhoud tevreden kan zijn kan ik pas bepalen als ik het antwoord op deze vraag weet.

In hoofdstuk 5 van de Interimnota wordt een nieuwe algemene subsidieverordening aangekondigd die vóór het eind van 2004 zal worden afgerond. In de commissie hebben wij gevraagd nog dit jaar in de commissie te bespreken welke kaders daarbij moeten worden gehanteerd. Wij hebben het idee - wij denken dat meerdere fracties dat ook vinden - dat het belangrijk is dat het college met de raad de kaders bespreekt waarbinnen subsidies verstrekt zullen worden. In de raad hebben wij naar aanleiding van een aantal dossiers, zoals de bibliotheek en de DWO, al eerder aandacht gevraagd voor de manier waarop wij als gemeente denken gesubsidieerde instellingen te moeten sturen. Het lijkt ons zaak dat we dat eerst weten en hebben besproken voordat we een subsidieverordening inhoudelijk vaststellen. Ik hoor graag van het college of dat mogelijk is. In de commissie is gezegd dat het college daarover met ons wil praten en dat zal ook wel gebeuren, maar ik wil van het college weten welke ideeën het zelf heeft over de manier waarop dat moet worden gedaan. Dat voor wat betreft het extra accent dat wij bij deze raadsbehandeling naar voren wilden brengen. Wij kunnen instemmen met de voorliggende Interimnota.

Mevrouw VAN DEN BERG: Mijnheer de voorzitter. Ik wil allereerst in algemene zin ingaan op de opzet van de nota, daarna inhoudelijk op onderdelen en uiteindelijk wil ik ons oordeel geven over de

nota. Wij willen beginnen met het uitspreken van onze complimenten, omdat deze nota een instrument is waarmee wij kunnen zien hoe wij er voorstaan. Wij hebben hierbij wel onze bedenkingen, in die zin dat op belangrijke onderdelen de oorzaken van de afwijkingen, de consequenties en de genomen maatregelen vaak onvolledig, verkeerd of helemaal niet worden aangegeven, wat enigszins afdoet aan de waarde ervan. Wij hebben goede hoop dat daarop de volgende keer nauwlettend zal worden toegezien, zodat we een beter inzicht zullen krijgen in de uitvoeringsplannen.

De innovatieplannen geven voor wat betreft de voortgang enigszins te denken. Incidentele meevallers worden gebruikt om de taakstelling te halen door bijvoorbeeld het niet invullen van vacatures. Ons is beloofd dat wij bij behandeling van de begroting meer inzicht zullen krijgen in de voortgang van de innovatieplannen. Wij hopen dan een duidelijker beeld te hebben en te kunnen zien of we met de innovatieplannen ook werkelijk op schema liggen.

De wethouder heeft in de commissie op mijn vraag hoe en bij welke sectoren de overschrijding van € 1,3 miljoen op externe inhuur heeft kunnen ontstaan gezegd dat voor externe inhuur niet wordt geraamd. Bij nader inzien vroeg ik mij af waarom dat niet is gebeurd omdat dat bij de post onvoorzien ook wordt geraamd en mij dit in een situatie waarin we bezig zijn met innovatieplannen toch wel van belang lijkt.

Ten aanzien van de klant- en medewerkerstevredenheidsonderzoeken wordt gesteld dat deze onderzoeken over het algemeen positieve resultaten te zien geven. Dat roept bij ons de vraag op op welke punten minder positief is gereageerd.

Voor wat betreft de leefbare wijken maken wij ons zorgen over de herstructurering in Dordt-West. De corporaties zijn nu aan zet, maar wij vragen ons af of de gemeente wel alle mogelijkheden heeft benut.

Hetzelfde geldt ten aanzien van de vertragingen van het gemeentelijk rioleringsplan en de basisinspanning riolering. Kan de wethouder ons zeggen welke consequenties dat heeft voor het rioolonderhoud, zeker in relatie tot de funderingsproblematiek? Ook voor wat betreft het bodembeheerplan is sprake van vertraging en om die reden zal de planning niet kunnen worden gehaald.

Over de mee- en tegenvallers merk ik op dat de tegenvaller van € 300.000,- bij het product bestuursondersteuning ons heeft bevreed omdat het een structurele tegenvaller is, terwijl de oorzaken van tevoren bekend hadden moeten zijn. Wij willen daarop graag een nadere toelichting.

De meevaller van € 261.000,- bij het budget wijken vinden wij, gezien de reden die daarvoor wordt gegeven, aan de hoge kant. Wij zijn benieuwd welke gevolgen dit heeft voor de uitvoering in de wijken.

Ik dacht na de uitleg in de commissie bestuur en middelen iets meer begrepen te hebben van de technische post saldi kostenplaats SO, maar na de opmerkingen die hierover in de nota zijn gemaakt begin ik me toch weer wat meer zorgen te maken. Ik vind het vreemd dat nog niet aan de producten en de projecten van stadsontwikkeling is gesleuteld, maar ik hoop dat het nog goed zal komen.

Verder wordt in de Interimnota gemeld dat in september het definitieve budget van de WWB bekend zal zijn en welke consequenties dat zal hebben. Bij het schrijven van de Interimnota was dat nog niet bekend, maar inmiddels is het oktober en omdat het om grote bedragen gaat, is mijn fractie heel benieuwd hiernaar.

Het laatste onderwerp waarover ik iets wil opmerken is de economische ontwikkeling. Ik wil dit punt wat verbreden en het strategische investeringen noemen. De volgende vragen zijn daarbij voor ons van belang: op welke manier worden keuzen gemaakt, op welke manier komt de besluitvorming tot stand, aan welke doelen hebben zij bijgedragen en wat kunnen we ervan leren? Shipping Valley is wellicht niet zo'n goed voorbeeld, omdat daarin vele miljoenen zijn gestoken die nog niets opleveren en misschien wel nooit iets zullen opleveren, maar ik vind het heel belangrijk eens een discussie te voeren over de manier waarop de keuzen voor dit soort investeringen tot stand komen. Het is niet nodig dat dit meteen gebeurt, maar gezien de economische ontwikkeling zouden wij dat wel op zeer

korte termijn willen doen. Gisteren zei de Commissaris van de Koningin nog dat Dordrecht te weinig focust. Wellicht hebben we ons destijds wel op Shipping Valley gefocust, maar juist verkeerd.

Als de Interimnota alles in beeld heeft gebracht, kunnen we zeggen dat over het algemeen een geruststellend beeld wordt gegeven, maar wij bij de jaarrekening zullen bekijken of er nog onaangename dingen zijn gebeurd en bij de voortgang van de innovatieplannen bij de behandeling van de begroting zullen bekijken wat de stand van zaken is met betrekking tot de innovatieplannen.

De heer SPEELMAN: Mijnheer de voorzitter. De Interimnota 2004 geeft een overzicht van de stand van zaken met betrekking tot het beleid en laat zien of we voor wat betreft de financiën en de uitvoering van de plannen op koers liggen. Op de greep door de rijksoverheid in de gemeentelijke kas na lijkt de Interimnota weinig opzienbarend, de voorgenomen productie wordt immers grotendeels gerealiseerd. De afwijkingen die in beeld zijn gebracht zijn in de meeste gevallen verklaarbaar en beheersbaar en de oorzaken, de gevolgen en de mogelijke oplossingen zijn beknopt weergegeven. Met de fractie van GroenLinks zijn wij van mening dat dit bij een volgende Interimnota iets uitgebreider zou mogen. Over het algemeen kan worden gesproken van een positief beeld, maar op een aantal terreinen zal een tandje moeten worden bijgezet. In de commissie is hierover al een aantal concrete vragen gesteld en in de raad is door een aantal fracties ook over de kostenplaats SO gesproken. Vandaar dat ik in het kort nog drie hoofdpunten aan de orde wil stellen.

Het eerste punt dat ik aan de orde wil stellen is de mogelijk te verwachten negatieve uitkomst voor wat betreft de gemeentelijke financiën. Voor een deel, een bedrag van € 1,4 miljoen, was dat al bekend bij de presentatie van de Kadernota, maar na de maatregelen van de rijksoverheid in de junicirculaire werd dat opgeteld een bedrag van € 5,1 miljoen. Wij weten inmiddels dat er door onze voorzichtige, conservatieve en niet al te optimistische wijze van begroten enkele meevallers zijn en het tekort, als dat ook in 2004 het geval zou zijn, iets minder en wellicht niet zo negatief zal zijn. Bovendien is ons uit mededelingen van het college geworden dat we ook een meevaller van Eneco kunnen verwachten. De vraag is echter wat het Kabinet ons nog meer zal leveren. De ervaring leert dat het heel belangrijk is wat in de septembercirculaire staat en ik zou graag weten wat het beeld van deze circulaire oplevert. Het is duidelijk dat we, als we op een negatief resultaat zouden afkoersen, bij de behandeling van de begroting voor 2005 aanpassingsvoorstellen kunnen verwachten.

Met tevredenheid constateren wij dat het erop lijkt dat de structurele innovatiedoelstellingen van een bedrag van € 4,4 miljoen zullen worden gehaald. De reden waarom niet alle doelstellingen zullen worden gehaald is dat het in een aantal gevallen niet op de geplande wijze zal gebeuren. De verwachting van het college is echter dat dit in 2005 wel in orde zal zijn. Wij willen bijzondere aandacht vragen voor dit punt en willen dat de afspraken die hierover zijn gemaakt worden nagekomen. Wij willen weten bij welke diensten sprake is van stagnatie, zodat we in 2005 niet voor verrassingen zullen komen te staan. Het college houdt wat dat betreft de vinger aan de pols en wij willen door het college graag op de hoogte worden gebracht van de gang van zaken op dit punt.

Economie en werkgelegenheid, een belangrijk terrein dat, gelet op hetgeen in de Interimnota staat, extra aandacht vraagt. Met andere fracties betreuren wij het dat de ontwikkelingen bij de Zeehaven stagneren en met hen zien ook wij uit naar een plan van aanpak. Wij weten dat economie en milieu terreinen zijn die soms met elkaar botsen, maar elkaar ook kunnen versterken. Belangrijk hierbij is dat we in het ambtelijk apparaat kunnen beschikken over mensen met kennis van zaken en feeling voor het bedrijfsleven, zodat op gelijk niveau met elkaar kan worden gesproken. Als de organisatorische setting van ons personeel niet aansluit op het verwezenlijken van de doelstelling, vrezen wij dat een achilleshiel van het economisch beleid zal worden geraakt. Willen wij de economie in Dordrecht opstoten, dan zullen we op dat gebied goed gesteld moeten staan. De fractie is dan ook zeer benieuwd naar de voorstellen die het college zal doen ter verbetering van de organisatorische setting. Met genoegen nemen wij de Interimnota voor kennisgeving aan.

De heer TAZELAAR: Mijnheer de voorzitter. Deze Interimnota zien wij als een verslag van een onafgewerkt huishoudboekje, een aandachtsrapportage die op bepaalde onderdelen niet de schoonheidsprijs verdient. Kunnen we straks, als de goedgekeurde en veelbesproken projecten nog niet zijn uitgevoerd, nog wel aan nieuwe projecten beginnen? Laten wij de zaken eerst maar eens op een rijtje zetten en dan pas nieuwe projecten aanpakken, want het wordt alleen maar onoverzichtelijker, ook financieel.

De AOV/Ouderenunie wil extra inzet, zeker in de wijken zitten onze burgers daarop te wachten en wij kunnen een en ander niet meer verbloemen. Wij zien dat alles terugloopt en wij zitten echt niet te wachten op nog meer verpaupering. Wij hopen dan ook dat de plannen met spoed zullen kunnen worden afgerond.

De Interimnota is beknopt en helder, maar op bepaalde punten niet verhelderend. Wij vragen u daarop tot 31 december 2004 extra in te zetten.

De heer VAN DONGEN: Mijnheer de voorzitter. De tekst op de omslag van de Interimnota luidt dat een stad een boek is waarin men eindeloos kan bladeren. Vooral het woord "eindeloos" doet mij hopen dat het college dit niet bewust op de omslag heeft gezet, want op sommige plaatsen in deze stad lijkt het erop dat het college eindeloos aan het bladeren is. Over het algemeen ben ik redelijk tevreden over de inhoud van de Interimnota die een goede weerslag biedt van de stand van zaken met betrekking tot de gemeentelijke activiteiten in de stad. Gezien de uitgebreide behandeling ervan in de commissie zal ik mij beperken tot een aantal punten die ik van belang vind en die overigens ook al door de meeste sprekers voor mij naar voren zijn gebracht.

Ik maak me zorgen over de economische ontwikkeling en dan vooral over de gevolgen die dat heeft voor de werkgelegenheidsontwikkeling in deze regio. Waarover ik me ook zorgen maak, is het innovatietraject. Het feit dat het wordt gehaald – het staat zo ongeveer letterlijk in de nota – is alleen maar te danken aan het toeval. Ik denk dat het heel belangrijk is dit soort projecten onder controle te krijgen, want men hoeft niet helderziend te zijn om te kunnen zien dat nog meer bezuinigingen van de rijksoverheid te verwachten zijn, zoals het bedrag van € 3,7 miljoen dat al in deze nota staat en ten aanzien waarvan ik bereid ben het als een soort bedrijfsongeval te zien. Wij zullen er beducht voor moeten zijn dat vanuit Den Haag nog meer is te verwachten. In dat kader ben ik er nieuwsgierig naar welk bedrag is gemoeid met degenen die op de loonlijst van de gemeente staan en langer dan een jaar non-actief zijn. Wellicht kan het college daarop een antwoord geven.

Verder hebben wij een antwoord gekregen op de vragen over de saldi van SO. Voor mij is dat een weinig verhelderend antwoord, omdat ik daarmee alsnog twee kanten op kan. Ik wil daarop graag een nadere toelichting.

Ondanks het feit dat we in de min dreigen te eindigen, ben ik toch redelijk tevreden over deze Interimnota.

De heer KATIF: Mijnheer de voorzitter. Ik wil graag voor vier punten de aandacht vragen, namelijk de beleidsitems, de gelden die tot 2007 met de 100 personeelsleden zijn gemoeid en een aantal vragen over onder andere een gedeelte van het bedrag van € 2,9 miljoen aan aanvullende bezuinigingen die zijn vooruitgeschoven naar de algemene reserve.

Ik wil allereerst een compliment maken voor het feit dat een Interimnota voor ligt, die wat mij betreft nog niet helemaal voldoet aan hetgeen wij als raad nodig hebben om tussentijds te kunnen bijsturen, maar met meer heldere verklaringen van de verschillende beleidsvelden de potentie heeft uit te groeien tot een financieel-beleidsmatig tussendocument dat er zijn mag.

Laat ik om te beginnen niet op de stoel van de bestuurders gaan zitten, maar op die van de tussentijdse controleurs, degenen die hier zitten. Na de tussentijdse beleidsresultaten over 2004 te hebben gelezen en berekend constateert de fractie-Katif dat bij diverse producten en beleidsitems sprake is van vertraging. De vertragingen worden weliswaar van argumenten voorzien, maar het is en blijft een feit dat er, in tegenstelling tot de afspraken, taken zijn die nog niet zijn of worden uitgevoerd. Als we pas echt in het voorjaar bij de jaarrekening 2004 een oordeel kunnen vellen, wordt het wel erg laat om nog te kunnen bijsturen.

In de vergadering van de commissie bestuur en middelen van afgelopen week – de collega's van GroenLinks, ECO-Dordt en PvdA hebben dat ook al gememoreerd – werden wij onaangenaam verrast door een uitspraak van de heer Veldhuijzen, die beweerde dat de afspraak dat de 100 personeelsleden die tot 2006 de organisatie via de natuurlijke weg verlaten, zonder dat daarvoor anderen in de plaats komen, niet moet worden gezien als een harde afspraak, maar als een verwachting of een intentie. Wat moet ik verstaan onder verwachting of intentie als halverwege dit jaar ook nog eens voor een bedrag van € 1,5 miljoen meer is uitgegeven aan externen en het gat in onze begroting aan het eind van dit jaar naar verwachting nog groter zal zijn geworden? Met het

antwoord dat de raad grote ambities heeft en meer mensen nodig zijn, neem ik echt geen genoegen. Ik ben van mening dat sowieso in iedere begroting rekening moet worden gehouden met de ambities van de raad.

In de nota stelt u dat de aanvullende bezuinigingen in de incidentele sfeer ad € 2,9 miljoen volledig in de begroting voor 2004 zijn verwerkt en ook zullen worden gerealiseerd. Als we zien hoe dat wordt opgelost, constateren we dat een aantal posten gewoon vooruitgeschoven wordt, om precies te zijn voor een bedrag van € 1,5 miljoen. Kan de wethouder van financiën aangeven of deze vooruitgeschoven posten consequenties hebben voor het financiële meerjarenperspectief? Mocht dat het geval zijn, hoe denkt de wethouder dat dan te ondervangen? Ik verwijs in dezen naar pagina 15 van de Interimnota 2004.

Mijn laatste opmerking is dat een ieder weet dat gemeenten in zwaar weer verkeren, zowel deze nota als de junicirculaire geven dat aan en wij weten ook dat onze eigen bezuinigingen tot gevolg hebben dat de weg financieel moeilijk te belopen zal zijn. Ik heb gezegd dat we een en ander met de reserves zouden moeten kunnen opvangen en met incidentele meevallers, zoals van Eneco, structureel geen problemen kunnen worden opgelost. Of zie ik dat verkeerd? Ik zie en hoor dat de gemeenten met wie wij samenwerken de tegenvallers zullen aangrijpen om de geijkte methode van het verhogen van de lokale belastingen toe te passen. Onlangs las ik in De Dordtenaar – wat het dan ook waard mag zijn daarop iets te baseren – dat ook onze gemeente dergelijke plannen heeft. Mijn vraag aan de wethouder is of het waar is dat wij de burgers van deze stad volgend jaar met een fikse belastingverhoging zullen confronteren.

De VOORZITTER: Ik denk dat het antwoord op uw laatste vraag de volgende week in de begrotingsstukken zal worden gegeven.

De heer VAN DER ZWAAN (wethouder): Mijnheer de voorzitter. Om met de laatste opmerking van de heer Katif te beginnen: in De Dordtenaar stond niets anders dan wat in de Kadernota is afgesproken, maar wij zullen daarop bij de behandeling van de begroting uitgebreider ingaan.

Ik heb de indruk dat misverstanden bestaan over de opzet van de Kadernota. Op 11 november van het vorig jaar nam de raad het besluit, ik citeer: "De Interimnota gaat in op afwijkingen, zowel wat betreft de lasten als wat betreft de geleverde prestaties en indien daarvoor aanleiding is de maatschappelijke effecten. De gesignaleerde afwijkingen worden waar nodig voorzien van bijstuuringsvoorstellen. In de rapportages wordt in ieder geval aandacht besteed aan de afwijkingen van inkomsten uit de algemene uitkering, renteontwikkeling op de kapitaalmarkt en realisatie op begrote subsidieverwachtingen." Ik proef uit de woorden van mevrouw De Smoker dat zij van mij ook een reactie wil horen op de opmerkingen die door de accountant over de jaarrekening zijn gemaakt en tussentijds wil worden geïnformeerd over de voortgang met betrekking tot de debiteurenadministratie en het Havenbedrijf. Wat ik zoëven citeerde, geeft aan dat dit niet de bedoeling is van de Interimnota omdat daarin de afwijkingen worden aangegeven. Als in de Interimnota geen opmerkingen zijn te vinden over de debiteurenadministratie, mag daaruit worden afgeleid dat er ten aanzien daarvan geen afwijkingen zijn. Overigens neem ik aan dat de accountant daarop zelf zal terugkomen in zijn op- en aanmerkingen over het jaarverslag 2004 en dit dan ongetwijfeld de reactie zal zijn die mevrouw De Smoker wenst.

Mevrouw DE SMOKER-VAN ANDEL: In dat geval feliciteer ik het college met de behaalde resultaten op het gebied van het Havenbedrijf en de debiteurenadministratie. Ik vind het geweldig dat de achterstand in een half jaar is ingelopen, maar ik zal u bij het vaststellen van de jaarrekening daaraan houden. Ik wil dat niet meer zien.

De heer VAN DER ZWAAN (wethouder): Voor alle duidelijkheid: ik heb mij beperkt tot mijn eigen portefeuille en uitsluitend gedoeld op de debiteurenadministratie.

Gevraagd is of de boekhouding wel klopt. Wij zijn in de commissie bestuur en middelen uitvoerig op dit punt ingegaan en ik heb ervoor gezorgd dat men een keurig schriftelijk antwoord heeft gekregen, maar kennelijk wordt het nog niet helemaal begrepen. Ik zal proberen het nog eens uit te leggen. In de bijlage staat op pagina 4 onder het kopje "Stadsontwikkeling" in de kolom "Nadelen incidenteel" een bedrag van € 1.045.000,-, maar dit bedrag zou eigenlijk, maar dan in negatieve zin, hebben moeten voorkomen in de kolom links daarvan bij "Voordelen incidenteel" die dan in totaal € 1.045.000,- lager zouden zijn geweest. Met andere woorden: het resultaat van € 400.000,-

negatief blijft ongewijzigd en daarmee klopt de boekhouding. Dit staat echter los van de opmerking dat dit eerder zou moeten zijn verantwoord, want ten aanzien daarvan kan ik niet anders dan beamen dat u gelijk hebt. Overigens is toegezegd dat dit zal gebeuren.

De heer POLS: Als dat op die manier zou zijn ingevuld, zou het tekort van € 1,5 miljoen dat we nu hebben aanmerkelijk lager zijn geweest.

De heer VAN DER ZWAAN (wethouder): Nee, dat is precies wat ik wil aangeven. De nadelen zouden in dat geval € 1.045.000,- lager zijn geworden, wat in de kolom "Voordelen" het tegengestelde effect zou hebben gegeven, zodat het resultaat nul zou zijn. Het voordeel van € 749.000,- dat er nu staat zou dan een bedrag van ruim € 200.000,- negatief geworden zijn. Het saldo van de sector SO blijft dus € 400.000,- negatief.

De heer POLS: Boekhoudkundig zal het wel kloppen, maar volgens mij is door de dienst iets niet ingevuld wat wel was afgesproken en uit hetgeen in de Interimnota staat maak ik dat ook op. Daarover gaat volgens mij de discussie.

De VOORZITTER: Dat is waar en volgens mij zegt de wethouder dat ook.

De heer VAN DER ZWAAN (wethouder): Ik moet eerlijk bekennen dat ik het mij ook een aantal keren heb moeten laten uitleggen voordat ik het begreep. Vaktechnisch is dat soms wel eens moeilijk.

Ik heb geconstateerd dat de teneur van de opmerkingen over de Interimnota varieert van weinig opzienbarend tot positief en ik kan dat beeld alleen maar bevestigen. Het is niet duidelijk wat ons nog te wachten staat en wat in de septembercirculaire zal staan, maar ik ga ervan uit dat daarop bij de behandeling van de begroting meer zicht zal zijn. Wij zijn druk bezig de septembercirculaire te analyseren en ik kan nu al zeggen dat er weinig schokkends zal uitkomen, zeker niet zoals dat bij de juni-circulaire het geval was.

Met betrekking tot de meevallers heb ik al aangegeven dat we waarschijnlijk op één meevaller zullen kunnen rekenen, maar het is duidelijk dat daarmee voorzichtig moet worden omgegaan en het de vraag is of daarvoor in de begroting aanpassingen nodig zijn. Voorzover wij het nu kunnen overzien denken wij dat dit niet het geval is en we een en ander in de jaarrekening zullen kunnen verwerken.

De heer KATIF: Mijnheer de voorzitter. Ter voorkoming van een discussie in tweede termijn zou ik graag een antwoord willen hebben op mijn vraag over de vooruitgeschoven posten op pagina 15 van de Interimnota. Ik heb het over het bedrag van € 2,9 miljoen incidenteel, waarvan – ik zou de term "greep uit de kas" niet willen gebruiken - ruim € 1,5 miljoen in 2005 of in 2006 zonder meer als een boemerang zal terugkeren. Het gaat daarbij om de temporisering van de uitvoering van het brandweerplan, de aanwending van de reserve WVG-stelpost, de latere oplevering van het OPDC en het uitstellen van het integraal huisvestingsplan.

De heer VAN DER ZWAAN (wethouder): Ik begrijp de vraag niet, maar dat zal wel aan mij liggen.

De heer KATIF: Wij hebben voor een bedrag van € 2,9 miljoen aan incidentele bezuinigingen, waarvan het college zegt dat dit in orde is. Ik constateer echter dat dit niet in orde is gezien het feit dat deze bedragen waarschijnlijk in 2005 of in 2006 zullen terugkeren omdat je deze taken bij temporisering alsnog zult moeten uitvoeren. Ik mis deze redenering, vandaar dat ik mij dat afvraag.

De heer VAN DER ZWAAN (wethouder): Dat is iets wat u in de meerjarenbegroting zult kunnen terugvinden. Het is logisch dat daarmee rekening wordt gehouden.

De heer VELDHUIJZEN (wethouder): Mijnheer de voorzitter. Wij hebben geen milieuprobleem in de Zeehaven, maar wij hebben wel een probleem met de milieuregels in de Zeehaven. Ik zeg dat omdat ik als ik langs de Zeehaven kom niet het gevoel heb dat het lawaai dusdanig is dat we van een milieuprobleem kunnen spreken. Dat we een reëel probleem hebben met de milieuregels is in mei gebleken bij de voorlopige voorziening van de Raad van State die nog eens bij de bodemuitspraak van enkele weken geleden is bevestigd. Het is een ingewikkeld vraagstuk dat langs twee lijnen moet worden opgelost. Enerzijds zal moeten worden bekeken wat er binnen de huidige milieuregels nog uit te halen is, wat niet uitgesloten is en anderzijds zal moeten worden bekeken of de milieuregels zodanig kunnen worden gewijzigd dat de contouren die in de bestemmingsplannen vastliggen voor

verruiming in aanmerking komen, wat een heel ingewikkeld vraagstuk is. Om dat probleem te kunnen oplossen hebben wij twee buurgemeenten en de provincie nodig en met beide zal hierover deze week bestuurlijk overleg plaatsvinden waarbij we het eens zullen moeten worden over de aanpak. Wij hebben in het college gepland dat dit plan van aanpak naar verwachting in de eerste vergadering na de herfstvakantie in het college aan de orde zal kunnen worden gesteld.

De heer VAN DER WENDE: Ik hoor de wethouder de provincie noemen. Dat lijkt mij ook volstrekt logisch, want de provincie is voor wat betreft het verlenen van milieuvergunningen in een aantal gevallen ook bevoegd gezag. Ik zou het college echter in overweging willen geven deze problematiek ook bij het rijk aan te kaarten. Ik wil hierop niet uitgebreid ingaan, maar wij constateren dat vanwege de milieunormen en -regels op verschillende terreinen, ook bij wegverbredingen, een aantal voor de economie en de bereikbaarheid noodzakelijke investeringen niet kan doorgaan en dit een probleem dreigt te worden dat veel breder ligt. Het Kabinet, dat zich tot doel gesteld heeft het herstel van de groei van de Nederlandse economie te bevorderen, zou zich dat ook moeten aantrekken.

De heer VELDHUIJZEN (wethouder): Het probleem is ook door gedupeerde bedrijven nadrukkelijk onder de aandacht van het Ministerie van VROM gebracht. Ik laat het aan een ieders eigen beoordeling over of wij hierop alert reageren of achterover leunen.

Over de onderwijsvernieuwing valt veel te zeggen, maar ik wijs erop dat daarover binnenkort zowel een rapport over het Leerpark als een rapport van een visitatie is te verwachten en daarbij ook twee leden van deze raad zullen worden betrokken. Ik stel voor de discussie daarover in de commissie te voeren als deze rapporten zullen zijn opgeleverd. De zorgen die zijn uitgesproken over de richting waarin het proces gaat bestaan overigens niet, maar wel zijn er zorgen over de snelheid waarmee een en ander tot stand moet komen, wat uit de rapportage en de visitatie ook zal blijken. We praten hier over het wezenlijk veranderen van de inzet van grote schoolorganisaties en vanuit mijn ervaring als bestuurder van een klein schooltje weet ik dat dit niet eenvoudig is.

De personele vraagstukken die aan de orde zijn gesteld kunnen van verschillende kanten worden bekeken. Laat ik om te beginnen in herinnering roepen dat de raad vorig jaar in november bij de behandeling van de begroting voor 2004 heeft besloten dat voor een bedrag van ongeveer € 18 miljoen aan innovatievoorstellen zou moeten worden uitgewerkt. Wij praten nu over een rapportage van juli 2004. Wij hebben zeker niet de gemakkelijkste weg gekozen door simpelweg te zeggen dat een en ander maar met taakstellingen moeten worden geregeld, maar hebben ervoor gekozen inhoudelijke trajecten op gang te brengen die ook geld zullen moeten opleveren. Een dergelijk traject is echter niet in twee maanden te realiseren, dat is de reden waarom hier en daar alternatieve dekking is aangegeven om de in 2004 te halen taakstellingen te kunnen realiseren. In deze innovatievoorstellen is voor een groot deel besparing door efficiency verwerkt waarvan het merendeel ambtelijke efficiency. Ik wil degenen die zeggen dat wij vooral bezuinigen door de lasten te verhogen erop wijzen, dat in hoge mate ook op eigen personeel wordt bespaard. De tweede opmerking die ik hierover wil maken is dat aan de andere kant voor een belangrijk deel ook wordt bezuinigd om beleidsintensiveringen te kunnen realiseren, wat betekent dat we in bepaalde gevallen minder zullen doen dan in andere gevallen. Concreet betekent het dat de komende jaren, samen met allerlei andere personele trajecten die aan de orde zijn, 20 tot 25% van onze medewerkers van functie zal moeten veranderen. Dat is een ingrijpende operatie die mij veel meer zorgen baart dan de vraag hoeveel formatieplaatsen de gemeente in 2007 zal hebben. Van de heer Katif mag ik het niet meer zeggen, maar volgens mij is de volgorde der dingen toch echt zo dat de raad bepaalt wat moet gebeuren, welke ambities we hebben en welke financiële middelen daarvoor ter beschikking moeten worden gesteld en het college vervolgens moet bekijken op welke manier het dat voor elkaar krijgt. Wij zullen daarvoor op zowel lokaal als regionaal niveau medewerkers nodig hebben of we moeten daarvoor anderen inhuren, want ook dat komt wel eens voor.

De heer VAN DER WENDE: Wat de wethouder zegt klopt, wij gaan over het geld en het college over de formatie, maar ook formatie kost geld. Het enige wat in deze discussie speelt, is dat wij straks bij de behandeling van de begroting offers van de burgers en de instellingen zullen moeten vragen om de bezuinigingsoperatie te kunnen uitvoeren, maar wij dat ook in termen van aantallen arbeidsplaatsen van de ambtelijke organisatie mogen vragen, niet om het ambtelijk apparaat te diskwalificeren, maar omdat het redelijk is van het eigen apparaat offers te vragen. Onze zorg is dat de studie van Berenschot aangeeft dat in het algemeen bij gemeenten de natuurlijke neiging bestaat

bij bezuinigingen de eigen organisatie zoveel mogelijk te ontzien. Dat is het punt dat wij onder de aandacht willen brengen.

De heer VELDHUIJZEN (wethouder): Ik probeer juist aan te geven dat wij van onze organisatie buitengewoon veel offers vragen en het bij een groot deel van het bedrag van € 18 miljoen gewoon om efficiencymaatregelen gaat die vergaande consequenties zullen hebben voor het functioneren van de organisatie. Dat wil echter niet zeggen dat het automatisch ook consequenties zal hebben voor de omvang van de organisatie. Ik kan de heer Katif zeggen dat van een afspraak dat het om 100 medewerkers zou gaan geen sprake is en ik altijd heb gezegd dat ik niet weet hoeveel medewerkers in 2007 in dienst van de gemeente zullen zijn. Als wij in de regio dingen meer samen zullen doen, kan dat betekenen dat deze mensen in een regionale dienst terecht komen, maar het kan ook betekenen dat zij in dienst van de gemeente Dordrecht komen. Een concreet voorbeeld is het Regionaal Bureau Leerplicht dat - dit voor alle duidelijkheid - na 1 juli is opgericht en ertoe leidt dat medewerkers van de gemeenten Zwijndrecht, Sliedrecht, Papendrecht, Alblasterdam en zelfs van de gemeente Gorinchem bij de gemeente Dordrecht in dienst gekomen zijn. Ik vrees dan ook dat bij de jaarrekening een hoger sommetje tegemoet kan worden gezien. Dit zijn ontwikkelingen die mogelijk moeten zijn en waarop niet moet worden gestuurd met behulp van een soort macro-idee met betrekking tot de vraag hoeveel medewerkers de gemeente Dordrecht al dan niet in dienst zou mogen hebben.

Mevrouw VAN DEN BERGH: Dat kan zo zijn, maar dat is wel afgesproken. We zouden hierover aan de voorkant anders hebben kunnen praten en het aantal van 100 zou ook nooit in de boeken terecht hebben moeten komen.

De heer VELDHUIJZEN (wethouder): Het aantal van 100 is in de boeken terecht gekomen, omdat het van belang is de personele consequenties te kennen van de maatregelen die in het kader van bezuinigingen zijn opgenomen. Ik wil hiermee aangeven dat, als dat de enige ontwikkeling is, dat betekent dat het aantal formatieplaatsen per saldo zal dalen, want dat is het saldo van intensiveringen en besparingen, maar daarnaast gebeurt er nog veel meer. Het uitvoeren van regionale taken en het regionaliseren van taken zal enerzijds tot toename en anderzijds tot afname van het aantal formatieplaatsen leiden, zonder dat dit financiële consequenties heeft.

De heer KATIF: Ik heb het gevoel dat het innovatietraject van € 18 miljoen op de een of andere manier gefinancierd wordt met een ander bedrag dat ik liever aan u overlaat. Het gaat hierbij niet om maatregelen die moeten worden genomen, hierbij is sprake van natuurlijk verloop. Tot 2007 gaat het per jaar om 100 mensen. Ik begrijp niet welke maatregelen daarvoor nodig zijn.

De heer VELDHUIJZEN (wethouder): In de notulen kan worden nagelezen dat ik bij de discussies over dit onderwerp - overigens is dat ook terug te vinden in de stukken die bij de Kadernota en de begroting zijn aangeleverd - steeds heb toegelicht dat dit de mogelijke consequentie is van de financiële maatregelen die wij nemen. Wij zullen daarop heel gericht moeten sturen, omdat met de vakbonden is afgesproken dat dit zonder gedwongen ontslagen zal moeten gebeuren. Als men zich realiseert dat 20 tot 25% van onze medewerkers ander werk zal moeten gaan doen en we dat in vier jaar tijd moeten hebben gerealiseerd, zal het duidelijk zijn dat het om een grote operatie gaat die de noodzaak van een zeer zorgvuldige sturing op de personeelsvoorziening met zich meebrengt en betekent dat wij weinig nieuwe krachten van buiten zullen kunnen aantrekken, veel aan omscholing zal moeten worden gedaan en men bereid zal moeten zijn andere functies te accepteren, dingen die in de ambtelijke wereld, zelfs in die van Dordrecht, niet helemaal vanzelfsprekend zijn.

De heer KATIF: U presteert het nog steeds € 1,3 miljoen meer uit te geven. Ik ben er, ook na uw betoog, voor 100% zeker van dat dit bedrag in 2005 niet zal zijn verdubbeld, maar best nog eens meer zou kunnen zijn. Ik vind dat wij dat als raad niet zomaar over ons heen kunnen laten gaan.

De heer VELDHUIJZEN (wethouder): Ik zal straks nog ingaan op het punt van de externe inhuur. Wat wij in de Kadernota hebben aangegeven is dat wij de directeurs hebben gevraagd heel gedetailleerde personeelsplannen te maken om op de verschuiving van personeel centraal sturing te kunnen plegen. Deze plannen zijn nu in de maak en zullen betrekking moeten hebben op het personeel dat nodig is voor het uitvoeren van de exploitatietaken. Het moet duidelijk zijn ten laste van welke functies en investeringsprojecten deze mensen moeten worden gebracht. Vervolgens zal, omdat dat in het kader van het sociaal plan noodzakelijk is, kunnen worden vastgesteld welke formatieplaatsen zullen vervallen en zullen met degenen die nu op de formatieplaatsen zitten

trajecten moeten worden afgesproken die bepalend zijn voor de manier waarop zij binnen de gemeentelijke organisatie naar ander werk zullen gaan.

De heer KATIF: Is dat een verwachting, een intentie of een afspraak met deze raad? Ik weet dat niet en ik vraag u dat eens duidelijk te zeggen.

De heer VELDHUIJZEN (wethouder): Dat is een afspraak die ik met de organisatie heb gemaakt.

Ik wil voorts de grote overschrijding op de externe inhuur van de afgelopen jaren nog eens toelichten. De externe inhuur wordt slechts in beperkte mate begroot, omdat wij vooraf niet weten of bij bijvoorbeeld het ontstaan van vacatures externen moeten worden ingehuurd en of voor het op gang brengen van projecten waarvoor de raad het geld ter beschikking stelt mensen van buiten nodig zijn. Het beeld is dat in het verleden een overschrijding van de externe inhuur over het algemeen ruimschoots kon worden gedekt door een onderschrijding van de personeelskosten en tot nu toe nooit heeft geleid tot overschrijding op productniveau. Met andere woorden: in de relatie tussen de raad en het college is er niet veel aan de hand, omdat wij voldoen aan de budgetten die voor de producten door de raad zijn vastgesteld. Het is echter wel interessant te bekijken - vandaar dat daarnaar een onderzoek loopt - waarvoor externe inhuur wordt gepleegd en of dat niet handiger kan, omdat externen over het algemeen duurder zijn dan internen. Bovendien zullen we een aantal mensen moeten overplaatsen, wat betekent dat we ook daarop de komende tijd heel zorgvuldig zullen moeten sturen.

De VOORZITTER: Mag ik de wethouder vragen af te ronden? Volgens mij gaan wij naar een commissieniveau toe.

De heer VELDHUIJZEN (wethouder): Om mijn betoog af te maken: om dat te kunnen doen zullen we moeten weten wat er aan de hand is. Dit onderzoek loopt en als we dat helder hebben, zal ik daarover graag met de commissie communiceren.

De heer VAN DEN OEVER (wethouder): Mijnheer de voorzitter. Over de organisatie en de organisatorische setting is in de commissie uitgebreid van gedachten gewisseld. Ik kan de raad mededelen dat het college heeft besloten het economische cluster voor de komende vijf jaar een financiële impuls van € 1,5 miljoen te geven om daarmee de opgaven en de ambities te kunnen realiseren. Het concrete voorstel dat onder andere gaat over de manier waarop wij omgaan met acquisitie zal de raad bij de behandeling van de begroting bereiken en op een later tijdstip in uitgewerkte vorm worden gepresenteerd.

De vraag van de heer Van der Kruijff over de werkgelegenheid en of wij daarin wel goed investeren is ook in de commissie aan de orde geweest. Kijkend naar mijn portefeuille kan ik zeggen dat wij ons uiterste best doen ook te investeren in grote projecten in de binnenstad. Ik heb al vaker aangegeven dat de binnenstad de banenmotor is, waarbij vooral valt te denken aan de detailhandel en het toerisme en dat ook aansluit bij de opbouw van onze bevolking. Wij zetten daarnaast fors in op de herstructurering van de bedrijventerreinen Dordtse Kil I en II en Amstelwijk-West die 1700 banen zullen moeten opleveren en wij investeren ook in het ziekenhuis. De opmerking dat wij alleen maar zouden focussen op een nat cluster zou ik bij dezen dan ook enigszins willen nuanceren. De innovatieslag zal vooral daar moeten plaatsvinden, omdat daar ook de werkgelegenheid vandaan zal moeten komen. De bedrijventerreinen zorgen op dit moment voor een derde van de totale werkgelegenheid in Dordrecht, wat wil zeggen dat daarin blijvend zal moeten worden geïnvesteerd om de werkgelegenheid minimaal te kunnen blijven garanderen voor nu en in de toekomst.

Met betrekking tot de wijkeconomie kan ik opmerken dat de aandacht natuurlijk ook daarop gericht is en wij ook dat item graag zouden willen oppakken. In de Interimnota heeft men de afwijking daarvan kunnen constateren. Wij hebben volgens de wens van de raad de prioriteit gelegd bij de zakelijke dienstverlening en gekozen voor kantorenprogrammering voor de regio. De medewerker die daarvoor door de Drechtsteden is ingehuurd is bij de gemeente Dordrecht in dienst en houdt zich bezig met het ontwikkelen van de kantorenprogrammering voor de gehele regio. Met het inzetten van deze kracht, die overigens niet door ons wordt betaald, valt wel een gat in de voortgang van het beleid voor de wijkeconomie. Wij willen echter graag al deze zaken oppakken, vandaar ook deze financiële impuls.

Voor het overige denk ik dat mijn collega, de heer Veldhuijzen, uitvoerig verslag heeft gedaan van de ontwikkelingen rond de Zeehaven.

De VOORZITTER: Ik kan u nog mededelen dat het college hedenmorgen de gemeentesecretaris heeft verzocht in het licht van de behandeling van de gemeentebegroting een overzicht te maken van staat en stand van de innovatietrajecten. Staat en stand betekent datgene wat aan bezuinigingen is ingeboekt en wat van deze bezuinigingen in redelijkheid is gehaald, een iets meer financiële vertaling dan tot nu toe bekend is. Na de behandeling van de Interimnota in de diverse commissies en ook vanmiddag in de raad is gebleken dat er behoefte aan is dat ook nog eens op het niveau van een afzonderlijk stuk te doen en daarbij ook op het vraagstuk van sturing in te gaan. Wij hopen dat het stuk de volgende week rijp zal zijn voor behandeling in het college. Ik vraag hiervoor wel enig begrip, want om het stuk op tijd klaar te hebben zal er fors aan moeten worden getrokken.

Ik stel voor de beraadslagingen over dit onderwerp vanavond om 20.00 uur te hervatten en daarna de resterende agendapunten af te handelen.

De vergadering is geschorst. (17.05 uur)

Schorsing.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

Ik moet wethouder Spigt verontschuldigen die mij heeft bericht iets later te zullen komen in verband met de overdracht van zijn werk vanwege een ziekenhuisopname volgende week.

Aan de orde is de bespreking in tweede termijn van agendapunt 5, het vaststellen van de Interimnota 2004.

De heer VAN DER WENDE: Mijnheer de voorzitter. In eerste termijn hebben wij onze zorgen uitgesproken over de economische ontwikkeling rond de belangrijke pijler Shipping Valley. Wij gaan ervan uit dat het college op dit onderwerp in de commissie zal terugkomen en daarbij een preciezer inzicht zal geven in de stappen die met de provincie en het rijk zullen worden genomen om te bekijken op welke manier aan dit probleem het hoofd kan worden geboden. Wij zouden het buitengewoon betreuren als de boel krakend op slot zou komen te staan.

Wij hebben verder een goede discussie gevoerd over de innovatiethema's en de consequenties die deze voor de ambtelijke organisatie hebben. Wij vragen het college als geheel aan de ambtelijke organisatie duidelijk te maken dat ook van de organisatie iets mag worden geveerd, niet omdat zij haar werk niet goed zou doen of niet hard genoeg zou werken, maar omdat wij het redelijk vinden dat ook aan de organisatie een offer wordt gevraagd.

Wij zullen ongetwijfeld bij de behandeling van de begroting opnieuw met u in discussie gaan over de innovatiethema's, zeker gezien uw toezegging dat over de voortgang ervan te zal worden gerapporteerd.

Wij gaan akkoord met het vaststellen van de Interimnota 2004.

De heer DONK: Mijnheer de voorzitter. Ik heb een opmerking gemaakt naar aanleiding van iets wat wethouder Veldhuijzen heeft gezegd over de visitatiecommissie van het Leerpark. Hij zei dat daarin ook een aantal raadsleden zitting zal hebben. Op zich is dat correct, maar ik wil wel met nadruk zeggen dat dit niet namens de raad, de fractie of namens de commissie zal zijn.

De VOORZITTER: Het zal zuiver op titel van deskundigheid zijn.

De heer POLS: Mijnheer de voorzitter. Ondanks de antwoorden van het college op onze vragen, waarvoor overigens dank, blijven wij toch nog met enkele vragen zitten. Wij zullen daarop terugkomen bij de behandeling van de begroting en als de jaarrekening aan de orde zal zijn. Wij zullen dan zien waar het miljoen waarover we nu een verschil van mening hebben, is gebleven. Wij nemen de Interimnota voor kennisgeving aan.

Mevrouw DE SMOKER-VAN ANDEL: Mijnheer de voorzitter. Na vanmiddag hebben wij het gevoel tegen de stroom te moeten oproeien en geen centimeter vooruit te komen.

De heer VAN DER KRUIJFF: Als je tegen de stroom oproeit en je roeit heel hard, blijf je op dezelfde plek.

Mevrouw DE SMOKER-VAN ANDEL: Dan kan wel zo zijn, maar dat is geen goede ontwikkeling.

De heer VAN DER KRUIJFF: Mijnheer de voorzitter. Ik heb in eerste termijn gevraagd naar de cijfers over de werkgelegenheid voor wat de Dordtse werkzoekenden betreft. De heer Van den Oever heeft wel gezegd dat hij ontzettend zijn best doet, maar ik heb niet gehoord waar het economisch beleid en het sociaal beleid in deze stad elkaar raken. Ik zou graag willen horen wanneer wij deze cijfers tegemoet kunnen zien.

Mevrouw VAN DEN BERG: Mijnheer de voorzitter. Ik dank het college voor de beantwoording. Het punt dat is blijven liggen is de vraag of voor wat betreft de WWB al een definitief budget bekend is.

Ik heb voorts nog geen antwoord gekregen op de vragen over de vertragingen bij het gemeentelijk rioleringsplan en het bodembeheerplan.

De heer SPEELMAN: Mijnheer de voorzitter. Ook ik dank het college voor de reacties, ook op de punten die wij hebben ingebracht. Wij hebben in eerste termijn gevraagd of de septembercirculaire voor wat betreft het mogelijk vergroten of verminderen van de tekorten nog nieuwe gegevens oplevert. Overigens denk ik dat dit punt bij de behandeling van de begroting nog uitvoerig aan de orde zal worden gesteld.

Bovendien hebben wij de suggestie gedaan de Interimnota volgend jaar iets informatiever te laten zijn met iets meer tekst bij de verklaringen van de oorzaken en iets meer aanzetten voor wat betreft de gevolgen en de oplossingen. Wij hopen dat het college deze suggesties ter harte zal nemen.

De overige punten die wij in eerste termijn hebben aangegeven betroffen hoofdzakelijk de economische situatie en de verbeteringen die daarvoor noodzakelijk zijn in het ambtelijk apparaat. Het college heeft een notitie daarover toegezegd die wij zullen afwachten.

De heer VAN DONGEN: Mijnheer de voorzitter. Ik dank het college voor de beantwoording. De vraag over het aantal mensen dat langdurig bij de gemeente op non-actief staat, is niet beantwoord, maar ik zal daarop in een ander verband terugkomen.

De heer KATIF: Mijnheer de voorzitter. Ik heb geïnformeerd naar de fikse belastingverhoging die in 2005 te verwachten is en ik zou daarop alsnog een antwoord willen hebben. Voor de rest neem ik dit mooie stuk voor kennisgeving aan.

De heer VAN DER WENDE: Ik dacht dat wij de Interimnota zouden vaststellen en niet voor kennisgeving zouden aannemen.

De VOORZITTER: Dat is inderdaad het voorstel aan de raad.

De heer VAN DER ZWAAN (wethouder): Mijnheer de voorzitter. Ik zou de vraag over het gemeentelijk rioleringsplan, waarvan de strekking was dat sprake zou zijn van vertraging, onbeantwoord hebben gelaten.

Mevrouw VAN DEN BERG: Ik heb gevraagd naar de gevolgen van deze vertraging en dat met name in relatie tot de funderingsproblematiek.

De heer VAN DER ZWAAN (wethouder): Wij zijn bezig met de afronding van een nieuwe nota die in deze fase geen gevolgen of consequenties heeft voor het rioleringsgebeuren. Overigens is de funderingsproblematiek in relatie tot het gemeentelijk rioleringsplan nu niet aan de orde, want er zijn geen gevolgen. Ik stel voor de nota af te wachten en als het zover is deze te betrekken bij het overleg in de commissie. Een discussie hierover lijkt mij eerlijk gezegd niet passen in het kader van de Interimnota.

Mevrouw VAN DEN BERG: In de Interimnota wordt wel een vertraging geconstateerd.

De heer VAN DER ZWAAN (wethouder): U verbindt daaraan gevolgen die niet in de Interimnota worden genoemd. Het feit dat de rioleringsnota enigszins is vertraagd betekent nog niet dat dit consequenties zou hebben voor het funderingsaspect.

De heer VELDHUIJZEN (wethouder): Mijnheer de voorzitter. Ik heb nog twee vragen te beantwoorden. De heer Van Dongen heeft geïnformeerd naar het aantal non-actieven. Ik heb zijn fractiegenoot, de heer Hofman, in de commissie toegezegd dat wij in de jaarrekening specifieke aandacht aan de bovenformatieve plaatsen zullen schenken.

De volgende vraag betrof het bodembeheerplan. In het kader van het bodembeleid geven wij in de eerste plaats prioriteit aan het gereedmaken van de programma's voor de komende periode, omdat het rijk daarop de toekenning van gelden baseert. Binnenkort zal de commissie daarover voorstellen kunnen verwachten. Op de tweede plaats proberen wij nu een aantal saneringen op gang te brengen, zoals bij Transberg waar de vorige maand het eerste stukje schone grond is neergelegd. Dit betekent dat we het bodembeheerplan in prioriteit een beetje hebben weggeschoven, wat ons de verstandigste aanpak lijkt.

De heer VAN DEN OEVER (wethouder): Mijnheer de voorzitter. De heer Van der Kruijff heeft gelijk met zijn opmerking dat ik in eerste termijn niet op de werkloosheidscijfers ben ingegaan. In de commissie heb ik echter aangegeven dat dit onderwerp in twee onderdelen uiteenvalt, namelijk het economische en het sociale gedeelte. Ik heb uitsluitend de vragen beantwoord die betrekking hadden op mijn eigen portefeuille economie. Over het werkdeel heb ik echter wel met mijn collega Hans Spigt overleg gevoerd. Hij heeft navraag gedaan en moeten constateren dat op dit moment noch bij het CWI noch bij het PAR, het Platform Arbeidsmarktbeleid Rijnmond, recente gegevens hierover bekend zijn. Zodra deze cijfers bekend zullen zijn, zal hij de commissie ruimte en economie hierover informeren.

Zonder hoofdelijke stemming wordt conform het voorstel van burgemeester en wethouders besloten.